

בשבילי המועדים

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

חג השבועות, תשפ"ו

זמני כניסת החג

Baltimore, MD - 8:01	Minneapolis, MN - 8:25
Brooklyn, NY - 7:54	Miami, FL - 7:45
Chicago, IL - 7:50	Monsey, NY - 7:56
Houston, Texas - 7:53	Montreal, Quebec - 8:08
Johannesburg, S. Africa - 5:08	Passaic, NJ - 7:55
Lakewood/Deal, NJ - 7:53	Toronto, Ontario - 8:25
London, UK - 8:40	Yerushalayim - 6:58
Los Angeles, CA - 7:34	Zurich, Switzerland - 8:46

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

כתיב והחונים עליו

האתון אמרה לבלעם, כי הכיתני זה שלש רגלים ודרשו שאמרה לו האתון אומה זו עתידה לחוג שלש רגלים בשנה ואתה מבקש לעקרה מן העולם. וע' מדרש, בית השואבה שפי' דקנט דוקא מצוה זו כי אמרה שלא תלך פסיעות כדי לקלל, כי הם עושים פסיעות, שהפסיעות עצמם יש בהם מצוה, והוא עלייה לרגל.

והנה יסוד דבריו ע' ר' בחיי שמות כ"ג י"ד לעלות דוקא ברגל וכתב כן בשם מדרש, (ודרש דמה"ט כתיב שלש רגלים, שעולה ברגליו), וכ"כ בש"ך עה"ת כאן (וע"ש שכ' שלש רגלים היינו ב' רגלי האדם, והשלישי מה').

וע' תורה לשמה מ' בענין שכר פסיעות לבהכ"ן, וכתב לענין עלייה לרגל דע"כ פ' סמוך לירושלים הקפידו ללכת רגלי. (מיהו שם משמע הטעם משום קבלת שכר וכמו דאיתא בסוטה כ"ב ע"א קיבול שכר מאלמנה וכו' ולא שכר פסיעות יש לי, ומובא במ"ב צ' ל"ז. אכן בריבנו בחיי נראה דעיקר המצוה הוא דוקא ברגל).

וע' פסחים צ"ד ע"א מחוץ לירושלים ובא בסוסים, וכן בתהלים מ"ב כי אעבור בסך, וע"ש מצודת דוד ושוח"ט שפי' בסקפוטות, וע' ערוך שפי' לשון עגלה, (וכע"ז ברש"י שם, אבל מהרצ"ח פ' באמת כי אעבור בסך אדם, פירושו ברגל).

וע' ירושלמי מע"ש סופ"ד דאמר ר"ע במי שצמק רגלו או נפח רגלו שהוא סימן שבין"ט הבא היא לו מעט אוכל או הרבה אוכל.

ומאידך מציון ירושלמי פסחים פ"ה ה"ז אף הרעננין עושין מלאכה בע"פ וכו' עשירים היו ובבהמה היו עולין, אך גם בזה י"ל דאיירי משאר מקומות לירושלים.

וע' תנ"ת שמות כ"ג י"ד ואג"מ קדשים ח"א כ"א כתבו דאינו אלא לכתחלה, אבל ק' מלשון המדרש אוהרה לישראל שלא יעלו אלא ברגליהם.

וע' ילקוט ישעיה תק"ג שיעלו לעתיד מדי חודש בחדש ע"י עבים, וע"ש רנת יצחק ישעיה ס"ו כ"ו שבהאי מילקוט תקי"ד דאיירי גם בעלייה לרגל ביו"ט וצ"ב לפי רבינו בחיי הנ"ל.

וע' פת"ע סוכה מ"ט מה יפו פעמך כי על כל פסיעה נברא מלאך חדש. וא"ש להנ"ל.

וע' ילקוט תהלים מ"ב תשמ"ב כי אעבור בסך, כשעולים ברגלים לראות פניך בסקפסטאות, וע' זית רענן שהם מנעלים חשובים. ואולי א"ש להנ"ל שהוא מדין הידור מצוה, כי הפסיעה ונעל חלק מהמצוה.

וע' עין יוסף על ע"י חגיגה ג' בשם תרגום עה"פ מה יפו פעמך שהיה להם נעלים של תחש, ופי' דלא היה בעלייה לירושלים אלא מירושלים להר הבית.

וע"כ פ' משמע שעלייה אינו הכשר מצוה אלא מעשה עלייה הוא מצוה. וכ"כ ריטב"א סוכה כ"ה בענין עוסק במצוה פטור מן המצוה. וצ"ב מהגמ' פסחים ח' ע"ב דיליך מכאן דשלוחי מצוה בהליכתן אין ניווקין, ולדבריהם עצם ההליכה הוא עוסק במצוה. וע' אג"מ או"ח ח"א בקדשים סי' כ"א.

וע' חגיגה ג' ע"א כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל, בת נדיב, בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב.

שבתי בבית ה'

מרן ראש הישיבה הגאון הרב נחום פרצוביץ זצלה"ה הקפיד להגיע מידי יום לתפילת שחרית בישיבה הקד' וללמוד בביהמ"ד. אפילו בשנותיו האחרונות, כאשר מחלתו הקשה הגבילה את תנועותיו וכל פסיעה עלתה לו בקושי רב, המשיך לטפס במדרגות הישיבה מידי יום עד שהגיע בשארית כוחותיו ללמוד דווקא בבית המדרש בישיבה.

כשגברה מחלתו, אע"פ שתלמידיו היו מגיעים לביתו, הצטער מרן זצ"ל מאוד על שאין ביכולתו לפקוד את ביהמ"ד בישיבה. מרן ראש הישיבה הגאון הרב בנימין ביינוש פינקל זצלה"ה כאב את כאבו ודאג שיעבור מדידתו לגור בתוך הישיבה בדירה הסמוכה לבית המדרש.

דברי הימים

לא תעשון אתי אלוקי כסף ואלקי זהב לא תעשו לכם (שמות כ, כ)

אומר המגיד מישירים: הדגשת הכתוב היא לא תעשון "איתי", והיינו שהאדם העושה מצווה לא ישתף בה גם את חלק הגוף שלו, כלומר את הנאת עצמו. משום שאחרת סופו יהיה שעיקר עשייתו תהיה בשביל הנאת עצמו, וזה מה שמסיים הכתוב "אשר לא תגלה ערוותך עליו" (שם, כג).

דבר זה מבהיל למתבונן, שהקב"ה אמר אוהרה זו לדור דעה מיד לאחר קבלת התורה, כאשר היו במדרגה שראו עין בעין את ה"ת.

רואים אנו את מעלה זו של ישראל גם בפרשיות אלו של במדבר ונשא, בהבדלת הלויים מתוך בני ישראל ומסירת העבודה להם בלי שום מחלוקת מצד הבכורים, ובחלוקת עם ישראל לדגלים כאשר כל העם קיבלו את הדבר, ואיש לא התרעם על כך, עד שבא קרח והעיר את המחלוקת, אך כלל ישראל קיבלו הכל במנוחה.

והרי מצינו שמשוה רבינו סירב לקבל את השליחות לגאול את ישראל שמה יפגע בכבוד אהרן, ועד שלא שמע מהי"ת שאהרן הוא במדרגה של "וראך ושמוח בלבו", אע"פ שידע משה את גדולתו וטוב ליבו של אהרן, סירב הוא לקבל את השליחות, כי לא האמין שיתכן שלא תהיה קפידה בדבר זה. וכן מצינו בירבעם, שאע"פ שלא היה דופי בתורתו, אך נקודת הכבוד של "מי בראש" הובילה אותו לאבדון רח"ל.

ואילו כלל ישראל במדבר, כאשר היו במדרגה של "עין בעין נראה ה' עליכם" וידעו שהכל מאתו ית', קיבלו את הבדלת הלויים וחלוקת הדגלים ללא מחלוקת כלל.

ואע"פ שהיו במדרגה נשגבה זו הזהיר אותם הכתוב מיד "לא תעשון אתי אלוקי זהב" - שלא ישתפו את הנאת גופם במעשה המצוות. והמגיד הזהיר את הב"י שיהיה מאוד בזה, משום שהנכשל בזה סופו הוא שעושה את המצוה בשביל הנאת עצמו.

דבר נורא הוא למתבונן עד כמה זהירות צריך במצוות כאלו.

מרן המשגיח הגאון הרב יחזקאל לוינשטיין זצלה"ה

דברי המותני

ברוב עם הדרת מלך במצוות ביכורים

מתוך דברים שאמר מזן ראש הישיבה זצוק"ל במסיבה לכבוד תומכי הישיבה

במצוות הבאת ביכורים מצינו דיש דין ברוב עם הדרת מלך, והיינו שיש חיוב על כל אחד ואחד להשתתף במצוה זו, שהרי על ידו מתקיים הדין של ברוב עם הדרת מלך. ואמרינן בגמ' דאף דבעלי אומנויות אינם רשאים לעמוד בפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקים במלאכתן, אפ"ה בהבאת ביכורים כל בעלי אומנויות שבאותו מקום עומדים בפני מביאי הביכורים וכו', ואמרינן בטעמא דמילתא דהוא משום דחביבה מצוה בשעתה.

והנה במצות מילה מצינו נמי דאיכא הך דינא דחביבה מצוה בזמנה, וקיי"ל לדינא דמצות ביכורים ומצות מילה קודמות לשאר המצוות שלא נאמר בהם הך דינא דחביבה מצוה בזמנה. והרי דמילה וביכורים שווים לענין קדימתם לשאר המצוות.

ולכאורה צ"ע הא דלא מצינו גם במילה שיהא בה נמי הך דינא דברוב עם הדרת מלך, דדווקא לגבי מצות ביכורים הוא שמצינו לדין דברוב עם הדרת מלך ומ"ש מילה מביכורים ומאי נפק"מ.

והנה בחינוך הביא הך דינא דביכורים הנלמד מקרא דראשית ביכורי אדמתך, והוסיף: משרשי המצוה לפי שהאדם מעורר מחשבותיו ומצייר בלבבו האמת בכח דברי פיו, על כן בהיטיב אליו השם ברוך הוא ובברכו אותו ואת אדמתו לעשות פירות, וזכה להביאם לבית אלהינו, ראוי לו לעורר לבבו בדברי פיהו ולחשוב כי הכל הגיע אליו מאת אדון העולם, ויספר חסדיו יתברך עלינו ועל כל עם ישראל וכו', ומתוך התעוררות נפשו בשבח השם ובטובו זוכה ומתברכת ארצו, ויתברכו פירותיו, וכו'.

ולכאורה צ"ב, דמדברי החינוך שכלל בשורשי המצוה הא דבזכות התעוררות נפשו זוכה ומתברכת ארצו, משמע דזהו ג"כ חלק מהמצוה, וזה לא כפשטא דמילתא שעיקר המצוה הנלמדת מקרא ד'ראשית' היא מצוות הבאת הביכורים, ומה שמתברכים פירותיו לא הוי משרשי המצוה אלא לכא' זהו אינו אלא כשכר בלבד על שקיים את מצות הבאת הביכורים, אך מדברי החינוך משמע דמה שיתברכו פירותיו הוא גם חלק מעצם המצוה ולא רק תוצאה מהמצוה, וצ"ע.

ונראה ע"פ דברי החינוך דזהו גופא מה שנאמר בדין 'ראשית ביכורי אדמתך', שהפירות הגדלים אח"כ הם חלק ממעשה המצוה של הבאת הביכורים, ונמצא דמה שיתברכו פירותיו אין זה מצד דהוי שכר על עשיית המצוה, אלא דהוא חלק ממעשה המצוה, ועפ"ז נראה לומר עוד דהך דינא דברוב עם הדרת מלך הנאמר בביכורים לא נאמר רק על

אותם פירות שהביא לבית המקדש, אלא גם על הפירות שיגדלו ויתברכו לאחמ"כ, שהרי גם פירות אלו הם חלק ממעשה המצוה ודינא דברוב עם נאמר על כל מעשה המצוה.

והנה בביכורים נאמר הדין דאפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתיפו, והרי דלא סגי במעשה הבאה לחוד אלא דאיכא הידור מצוה גם בצורת ההבאה, ומשום כך אין די רק בהבאה בעלמא שיבואו הפירות לביהמ"ק אלא בעינן שיהא נוטלו על כתיפו, והיינו דנאמר בזה דין גם בעצם ההבאה ובצורתה, ומשום דאין דין הבאת המקום כמעשה קוף גרידא שצריך שיגיעו הביכורים לביהמ"ק אלא אף מעשה ההבאה עצמו הוי חלק ממעשה המצוה, ולכן שייך שפיר לומר דכשמהדר ונושא על כתיפו יש בזה עשייה משוכחת יותר בהמצוה.

ומבואר דכל שעשיית מעשה המצוה של ההבאה נעשה בהידור ובמסירות יש בזה השפעה על המשך מעשה המצוה, דאם מתאמצים ומכבדים ומייקרים את הבאת הביכורים הרי שהברכה הנמשכת, שהיא כמבואר חלק ממעשה המצוה הנלמד מקרא דראשית, היא ג"כ גדולה יותר. ומשום דבדין ראשית נתרבה דאיכא נפק"מ בעצם עשיית המצוה וכמשנ"ת. דאם היה רק דין דהביכורים צריכים להיות מובאים לביהמ"ק הרי דלא היה שייך בזה דינים בצורת ההבאה, אבל לדברינו דהכל נכלל בכלל המצוה שייך שפיר לומר דעד כמה שהוא מהדר יותר בצורת ההבאה הרי הוא עושה יותר בהמצוה עצמה, וע"כ גם המשך התוצאה של עשיית המצוה, שהוא הברכה בשדותיו יהיה גדול יותר, וכמש"כ החינוך "ומתוך התעוררות נפשו בשבח השם ובטובו זוכה ומתברכת ארצו, ויתברכו פירותיו" וכו'.

והיה אפשר לומר דלכך גם לא מועיל שליחות בביכורים, דטעמא בעי מ"ש מכל התורה דקיי"ל שלוחו של אדם כמותו. אולם להמבואר אתי שפיר, דאם יסוד ענין מצות הביכורים היה רק כמה שיהיו הביכורים מובאים לביהמ"ק הרי באמת לא היה צריך להיות שום חילוק אם הוא עצמו מביאו או שלוחו, אבל כיון דנתבאר דביכורים שאני דנאמר הדין דצורת העשייה ותוצאותיה הוי גם חלק ממעשה המצוה עצמה, א"כ בזה לא שייך שיועיל שליחות, ומשום דאף אם השליח יועיל להביא הביכורים עצמה, אך לא יוכל להועיל לצורת העשייה דלזה בעינן שיעשה על ידו בלבד. וכן הוא נמי לענין הברכה בשדותיו שכמבואר לא הוי מצד שכר על הבאת הביכורים דלזה היה מועיל שיתברכו פירותיו גם אם היה מביא הביכורים ע"י שליח, אבל כיון דנתבאר דהברכה בשדותיו הוי נמי חלק ממעשה המצוה עצמה הרי פשוט דכ"ז שייך רק כשהבעלים בעצמו עושה את מעשה ההבאה, ואין שליח יכול להועיל לענין זה כלל, וכמש"כ.

Greater than Malachim!

Harav Hagaon Binyomin Cohen Shlita

Soon it will be Shavuot, and we will lein Megillas Rus. We have to learn Rus very well.

There's a Rashi at the beginning of Rus which says something very tamuah (astounding). There was a famine in Eretz Yisroel, and "a man from Beis Lechem Yehuda" left to go live in Moav. Who was this man and why did he leave? Rashi quotes Chazal: "עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין, שהיתה עינו צרה בעניים הבאים ללך נענש", "לדחקו, לכך נענש (leader) of the whole generation, who left Eretz Yisroel because of tzarus ayin (stinginess); he was too stingy to give to all the poor people coming to him on account of the famine. Therefore, he was punished.

His name was Elimelech. The Megillah doesn't even want to say his name at first; it just says "A man went."

Now, Elimelech was a very chashuve person. His father was Nachshon ben Aminadav (the first one to jump into the Yam Suf), his uncle was Aharon HaKohen, and he was the parnas hador (leader of the generation). But because of his tzarus ayin, he was punished – he and his sons were niftar.

The peleh (astonishing thing) is that he was already the parnas hador, sustaining Klal Yisroel all over Eretz Yisroel with his wealth. Until the ra'av, he gave everyone tzedakah. Imagine all the big yeshivos – Mir, Ponevezh, Chevron – and all the other mosdos (organizations) in the country coming to him. Every day he was writing checks. He gave out huge amounts of money to them, millions of dollars. And he was supporting daily all the aniyim (poor people) in Eretz Yisroel for years and years. How could it be that he suddenly became a tzar ayin?

Rav Brevda explained this in a shmues. He said Elimelech had a good reason for leaving Eretz Yisroel: he wanted more time to learn. All the years, he had set times for kabalas kahal (public reception), and the rest of the time he learned. But now, because of the famine, people were coming to him day and night, even at two or three in the morning. So, he said, "I can't stay here like this! I want to learn all

of Shas many times over and know halacha and poskim. I can't be busy with aniyim all the time and not learn!" That is how he explained why he left.

But then the question is: What was the teviah (claim) against him? And why do chazal say that he left because of tzarus ayin? He wasn't stingy, he just wanted to learn!

Chazal reveal to us that b'omek nafsho (deep within himself), there was something else going on. He really left because of tzarus ayin. He was able to give to everyone until now, but now it was too much for him. Elimelech himself may not have even known this was driving him to leave; he really thought it was so he could learn more. But in the subconscious, it was his stinginess, which he always really had; but was unaware of.

This is a davar nora (amazing thing). Chazal knew the real reason deep inside of him. But why did he get punished if he didn't know what was driving him? He thought he had a good cheshbon (calculation)!

We can explain this with a vort from Rav Shach. Rav Shach used to speak every year in the Yarchei Kallah (yearly public learning sessions for working people and alumni of the yeshiva) in Ponevezh. One year, he discussed the Gemara in Nedarim (81a). The posuk in Yirmiyah asks, why was the Beis HaMikdash destroyed? The Gemara says the chachomim were asked, but they didn't know; the nevi'im were asked, but they didn't know; even the malachei hashareis couldn't answer the question. Finally, Hashem Himself answered: it was because the Yidden forsook the Torah. The Ran quotes Rabbeinu Yonah, who says they learned Torah all the time, but it wasn't lishmah (with pure intentions).

Rav Shach asked a question on this. Why did they deserve such a harsh punishment for something so minute that even nevi'im and malachim couldn't detect? It must be, said Rav Shach, that a person is capable of looking deep into Soon it will be Shavuot, and we will lein Megillas Rus. We have to learn Rus very well.

There's a Rashi at the beginning of Rus which says

something very tamuah (astounding). There was a famine in Eretz Yisroel, and "a man from Beis Lechem Yehuda" left to go live in Moav. Who was this man and why did he leave? Rashi quotes Chazal: "עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין, שהיתה עינו צרה בעניים הבאים", "לדחקו, לכך נענש (leader) of the whole generation, who left Eretz Yisroel because of tzarus ayin (stinginess); he was too stingy to give to all the poor people coming to him on account of the famine. Therefore, he was punished.

His name was Elimelech. The Megillah doesn't even want to say his name at first; it just says "A man went."

Now, Elimelech was a very chashuve person. His father was Nachshon ben Aminadav (the first one to jump into the Yam Suf), his uncle was Aharon HaKohen, and he was the parnas hador (leader of the generation). But because of his tzarus ayin, he was punished – he and his sons were niftar.

The peleh (astonishing thing) is that he was already the parnas hador, sustaining Klal Yisroel all over Eretz Yisroel with his wealth. Until the ra'av, he gave everyone tzedakah. Imagine all the big yeshivos – Mir, Ponevezh, Chevron – and all the other mosdos (organizations) in the country coming to him. Every day he was writing checks. He gave out huge amounts of money to them, millions of dollars. And he was supporting daily all the aniyim (poor people) in Eretz Yisroel for years and years. How could it be that he suddenly became a tzar ayin?

Rav Brevda explained this in a shmuess. He said Elimelech had a good reason for leaving Eretz Yisroel: he wanted more time to learn. All the years, he had set times for kabalas kahal (public reception), and the rest of the time he learned. But now, because of the famine, people were coming to him day and night, even at two or three in the morning. So, he said, "I can't stay here like this! I want to learn all of Shas many times over and know halacha and poskim. I can't be busy with aniyim all the time and not learn!" That is how he explained why he left.

But then the question is: What was the teviah (claim) against him? And why do Chazal say that he left because of tzarus ayin? He wasn't stingy, he just wanted to learn!

Chazal reveal to us that b'omek nafsho (deep within himself), there was something else going on. He really left because of tzarus ayin. He was able to give to everyone until now, but now it was too much for him. Elimelech himself may not have even known this was driving him to leave; he really thought it was so he could learn more. But in the subconscious, it was his stinginess, which he always really had; but was unaware of.

This is a davar nora (amazing thing). Chazal knew the real reason deep inside of him. But why did he get punished if he didn't know what was driving him? He thought he had a good cheshbon (calculation)!

We can explain this with a vort from Rav Shach. Rav Shach used to speak every year in the Yarchei Kallah (yearly public learning sessions for working people and alumni of the yeshiva) in Ponevezh. One year, he discussed the Gemara in Nedarim (81a). The posuk in Yirmiyah asks, why was the Beis HaMikdash destroyed? The Gemara says the chachomim were asked, but they didn't know; the nevi'im were asked, but they didn't know; even the malachei hashareis couldn't answer the question. Finally, Hashem Himself answered: it was because the Yidden forsook the Torah. The Ran quotes Rabbeinu Yonah, who says they learned Torah all the time, but it wasn't lishmah (with pure intentions).

Rav Shach asked a question on this. Why did they deserve such a harsh punishment for something so minute that even nevi'im and malachim couldn't detect? It must be, said Rav Shach, that a person is capable of looking deep into Soon it will be Shavuot, and we will lein Megillas Rus. We have to learn Rus very well.

There's a Rashi at the beginning of Rus which says something very tamuah (astounding). There was a famine in Eretz Yisroel, and "a man from Beis Lechem Yehuda" left to go live in Moav. Who was this man and why did he leave? Rashi quotes Chazal: "עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין, שהיתה עינו צרה בעניים הבאים", "לדחקו, לכך נענש (leader) of the whole generation, who left Eretz Yisroel because of tzarus ayin (stinginess); he was too stingy to give to all the poor people coming to him on account of the famine. Therefore, he was punished.

His name was Elimelech. The Megillah doesn't

Tzarus Ayin vs. Ahavas Chessed

Harav Hagaon Ahron David Shlita

Soon it will be Shavuot, and we will lein Megillas Rus. We have to learn Rus very well.

There's a Rashi at the beginning of Rus which says something very tamuah (astounding). There was a famine in Eretz Yisroel, and "a man from Beis Lechem Yehuda" left to go live in Moav. Who was this man and why did he leave? Rashi quotes Chazal: "עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין, שהיתה עינו צרה בעניים הבאים לדחקו, לכך נענש", A very wealthy man, the parnas (leader) of the whole generation, who left Eretz Yisroel because of tzarus ayin (stinginess); he was too stingy to give to all the poor people coming to him on account of the famine. Therefore, he was punished.

His name was Elimelech. The Megillah doesn't even want to say his name at first; it just says "A man went."

Now, Elimelech was a very chashuve person. His father was Nachshon ben Aminadav (the first one to jump into the Yam Suf), his uncle was Aharon HaKohen, and he was the parnas hador (leader of the generation). But because of his tzarus ayin, he was punished – he and his sons were niftar.

The peleh (astounding thing) is that he was already the parnas hador, sustaining Klal Yisroel all over Eretz Yisroel with his wealth. Until the ra'av, he gave everyone tzedakah. Imagine all the big yeshivos – Mir, Ponevezh, Chevron – and all the other mosdos (organizations) in the country coming to him. Every day he was writing checks. He gave out huge amounts of money to them, millions of dollars. And he was supporting daily all the aniyim (poor people) in Eretz Yisroel for years and years. How could it be that he suddenly became a tzar ayin?

Rav Brevda explained this in a shmues. He said Elimelech had a good reason for leaving Eretz Yisroel: he wanted more time to learn. All the years, he had set times for kabalas kahal (public reception), and the rest of the time he learned. But now, because of the famine, people were coming to him day and night, even at two or three in the morning. So, he said, "I can't stay here like this! I want to learn all of Shas many times over and know halacha and poskim. I can't be busy with aniyim all the time and not learn!"

That is how he explained why he left.

But then the question is: What was the teviah (claim) against him? And why do chazal say that he left because of tzarus ayin? He wasn't stingy, he just wanted to learn!

Chazal reveal to us that b'omek nafsho (deep within himself), there was something else going on. He really left because of tzarus ayin. He was able to give to everyone until now, but now it was too much for him. Elimelech himself may not have even known this was driving him to leave; he really thought it was so he could learn more. But in the subconscious, it was his stinginess, which he always really had; but was unaware of.

This is a davar nora (amazing thing). Chazal knew the real reason deep inside of him. But why did he get punished if he didn't know what was driving him? He thought he had a good cheshbon (calculation)!

We can explain this with a vort from Rav Shach. Rav Shach used to speak every year in the Yarchei Kallah (yearly public learning sessions for working people and alumni of the yeshiva) in Ponevezh. One year, he discussed the Gemara in Nedarim (81a). The posuk in Yirmiyah asks, why was the Beis HaMikdash destroyed? The Gemara says the chachomim were asked, but they didn't know; the nevi'im were asked, but they didn't know; even the malachei hashareis couldn't answer the question. Finally, Hashem Himself answered: it was because the Yidden forsook the Torah. The Ran quotes Rabbeinu Yonah, who says they learned Torah all the time, but it wasn't lishmah (with pure intentions).

Rav Shach asked a question on this. Why did they deserve such a harsh punishment for something so minute that even nevi'im and malachim couldn't detect? It must be, said Rav Shach, that a person is capable of looking deep into himself, into his nefesh, and figuring out the truth. Klal Yisroel could have searched inside themselves and done teshuvah. Rav Shach said that when he thought of this vort his apartment shook!

Similarly, Elimelech thought he was leaving Eretz

Yisroel to learn more, but if he would have looked deep into his nefesh and examined his motives, he would have discovered the truth, that he was really leaving because of his tzarus ayin. And he was punished for that subconscious mistake in his actions.

We learn from here a gevaldige yesod (major principle) about the nefesh of a person. The motivations for a person's actions stem from a deep, inner ratzon (will). As Yidden, we need to develop this inner ratzon to want to help others. From The brachah of שים שלום we learn that this is within the nefesh of Yidden to love to do chessed – "Toras chaim v'ahavas chessed."

We should acquire an ayin tov to seek good for others, to help other people with whatever they need, both in ruchniyus and gashmiyus. Klal Yisroel by nature has three great middos – they are rachmanim (merciful), baishanim (they are bashful), and gomlei chassadim (doers of chessed). Elimelech was willing to help everyone, but only when it wasn't too taxing on his life. Chessed is supposed to be l'chatchilah (the ideal option), not just b'dieved (something less than ideal).

I met an old friend, Reb Nochum, who told me a maaseh nora (amazing story). He was with me in the Mir when we were bochurim, and he learned with hasmadah gedolah (great diligence). One day, a bochur went over to Nochum in the beis medrash and asked for an asimon, an old phone token. Nochum said he had one in his room but he's learning now, he could get it for him later. Afterward, Nochum wondered if he acted properly. So he went to ask Rav Elyashiv. (Everyone in the Mir used to go ask Rav Elyashiv sheilos.)

Rav Elyashiv asked him back, "Why are you learning Torah? Torah is Toras chessed! Of course you should get up and get it for him!" Reb Nochum asked what about העוסק במצוה פטור מן המצוה (the rule that one who is in the middle of a mitzvah does not need to interrupt it to do another mitzvah)? "That's only with other mitzvos, like lulav and sukkah. Limud haTorah is different because we're lomeid al menas la'asos, we learn in order to perform the mitzvos!"

We inherited this yesod from Avraham Avinu. He welcomed the three guests lavishly even though he was ninety-nine years old and not feeling well after his bris. He ran to serve them, like the Ramban says, with tremendous cheshek (desire)! He wanted to do chessed, and we have to strive for this as well.

Once, we traveled to Bnei Brak to speak to Rav Shach. I went over to Rav Shach by the mizrach vant (front wall of a beis medrash) and asked if we could speak to him. He said we could after Maariv. Right after Maariv, he came all the way to the back, where I was, and said, "Let's go." I couldn't believe it – he came to get me! He was busy learning and leading Klal Yisroel and here comes this American avreich with a shvache (weak) Yiddish, and he pushes away everything else! I forgot what we even asked him, but this part I remember: Rav Shach came to me. Nora! That is ahavas chessed!

In yeshiva, you can pursue chessed with limud Torah. Let's say you understand pshat in a Ran. Tell the person next to you! You understand a P'nei Yehoshua, a Maharsha, you see a new halacha, you have a new chiddush – tell it over! Rav Chaim Shmuelevitz would always tell us to share our Torah thoughts with others. That's ahavas chessed, that's ravcha d'shmeitza (lit., expansion of learning).

Megillas Rus opens with a ra'av (famine) in Eretz Yisroel. Why was there a famine? The Gr"a says it was because there wasn't enough chessed being done in the Land. Chazal tell us Elimelech had tzarus ayin. A form of tzarus ayin means that doing chessed is like a b'dieved – a person has kabalas kahal for an hour or two a day, but when people approach him for help outside those specific hours, he's not so nice and patient. That is not ahavas chessed. We should want to do chessed! And when we do chessed with each other, Hashem does chessed with us.

We should have a big siyata d'Shmaya to be ohavei chessed (lovers of chessed) and Hashem should grant us big yeshuos, geulos and hatzlachah.

**This week's
Bishvilei Haparsha
is sponsored by:**

KILWATTS
ELECTRIC